

Dr. Brádeánné Gacs Judit*
Kósik Ferenc**

FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS A BGF KÜLKERESKEDELMI FŐISKOLAI KARÁN

Az utóbbi években folyamatosan átalakuló felsőoktatás keretei még tágabbra nyíltak az akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzési lehetőségek megjelenésével. Elterjedésüket és népszerűségüket többek között az érettségit követően általánosan megnyilvánuló továbbtanulási igény, a munkaerőpiac szűk befogadóképessége és a fiatalok elhúzódo pályaválasztása is magyarázza. Sokan kétévnyi gondolkodási időt szeretnének érettségi után, miközben nem esnek ki a tanulás gyakorlatából, szert tesznek némi szakmai tapasztalatra, nyelvtudásra és bizonyítványt kapnak egy szakma elsajátításáról. Ha a képzés felsőoktatási intézményben folyik, a diákok hallgatói státuszt kapnak, bepillantást nyernek az intézmény mindennapjaiba, s az így gyűjtött tapasztalatok segítenek a további pályorientációban.

A felsőoktatási intézmény is nyerhet az FSZ-hallgatókkal, ha azok kedvet kapnak az adott intézményben továbbtanulni alap, majd esetleg mester szinten, mert így egy helyen valósul meg a lineáris akadémiai képzés a folyamatosság minden előnyével. Megállapításainkat tapasztalataink mellett a hallgatók körében végzett felmérések is alátámasztják.

A Budapesti Gazdasági Főiskolán komoly hagyományai vannak érettségizett fiatalok két éves nappali képzésének. Elsőként az akkor még önálló Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskolán indult meg idegenvezető-hostess, majd kereskedelmi vagy vendéglátó menedzser képzés a 90-es évek elején HORN MIKLÓS tanár úr vezetésével. Ezt újabb iskolarendszerű felsőfokú szakképzések követték az egykori Pénzügyi és Számviteli Főiskolán, majd 2002-ben a BGF Külkereskedelmi Főiskolai Karán is KÁLMÁN LYDIA tanárnő vezetésével.

A KKKF helyesen ismerte fel a hagyományosan erős nyelvi képzéséből fakadó kompetitív előnyt és olyan szakképzést indított, mely igényes nyelvtudás birtokában a gazdasági élet adminisztratív szintjein helytállni képes szakembereket bocsát ki.

A gazdasági idegen nyelvi levelező szakképesítést adó iskolarendszerű felsőfokú szakképzés *alapozó* tárgyai között *gazdálkodási* (számvitel, marketing, menedzsment), *módszertani* (statisztika, számítástechnika, gépírás, ügyvitel, pénzügyi és adózási ismeretek, gazdasági jogi alapismeretek, két idegen nyelvből rendszerezés és a szaknyelvtanulás megalapozása), valamint *általános értelmiségképző* diszciplínák (pszichológia, kultúraközi kommunikáció, nemzetközi protokoll és etikett) szerepelnek. Az ezekre épülő *szakmai* modul tantárgyait a 2. félévtől vehetik fel a hallgatók. Csupán az „Üzleti kommunikáció írásban” című tárgy jelent ez alól kivételt, mert azt már az első két félévben oktatjuk. A bemutatandó tanmenetből kitűnik, hogy ezeken az órákon a második évben sorra kerülő írásos idegen nyelvi kommunikáció előkészítése történik – a visszajelzések szerint igen jó eredménnyel.

---

* BGF Külkereskedelmi Főiskolai Kar, Nemzetközi gazdálkodás szaknyelvi intézeti tanszék, Német tanszéki osztály, főiskolai docens.

** BGF Külkereskedelmi Főiskolai Kar, Nemzetközi gazdálkodás szaknyelvi intézeti tanszék, Német tanszéki osztály, főiskolai adjunktus.

DR. BRÁDEÁNNÉ GACS J., KÓSIK F.: FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS...

Az első évet követően szakmai gyakorlaton vesznek részt a hallgatók, melyről a munkáltató írásbeli értékelést ad. A szakmai gyakorlat a GIL egyik vonzó eleme. Ugyanakkor egyre nehezebb fogadókész vállalkozásokat találni e célra. A képzés előkészítésekor négy regionális munkaügyi központ jelezte igényét hallgatóink iránt. A velük aláírt megállapodásokat azonban meghaladták a gyorsan változó gazdasági körülmények. Szükségesnek látszik itt a felsőfokú szakképzésért felelős állami szervek hathatós segítsége, például a vállalkozások érdekeltté tétele a gyakornokok gondozásában.

A két éves tanulmányi idő két idegen nyelvi szigorlattal, az idegen nyelven megírt szakdolgozat leadásával, majd szakmai záróvizsgával fejeződik be. A szakmai záróvizsga a nemzeti Szakképzési Intézet szervezésében zajlik írásban és szóban. Az írásbeli vizsga fordításból, gépírásból, ill. szövegszerkesztésből, valamint üzleti levelek írásából áll – végig idegen nyelven. A szóbeli vizsgán először a szakdolgozatot védi meg a vizsgázó a bírálók kérdéseire válaszolva a dolgozat választott idegen nyelven. Ezt követően mindkét nyelvből három részes feladatsort old meg, melynek során a hallásértést és a válaszadási készséget is vizsgáljuk. A szakmai záróvizsga összetettségét és igényességét tekintve majdnem igazat kell adnunk annak a végzett hallgatónak, akik kissé túlozva azt állítja, hogy „ugyanaz a követelmény, mint a főiskolai képzésen, és csak egy OKJ-s bizonyítvány a végeredmény”. A felsőfokú szakmai bizonyítvány ráadásul csak akkor adható ki, ha a hallgató időközben C típusú nyelvvizsga-bizonyítványt szerez a két tanult nyelvből.

Nem irreális tehát az a hallgatói elvárás, hogy a Főiskola tegye lehetővé a könnyebb átlépést a nappali alapképzésbe. Sajnos erre az új felsőoktatási törvény csak annyiban ad módot, hogy a felsőfokú szakképzésben szerzett krediteket az azonos képzési területhez tartozó alapképzésben el lehet ismerni. A beszámítható kreditek száma legalább harminc, legfeljebb hatvan lehet. Noha a GIL hallgatói nem kreditrendszerben tanulnak, a tantárgyakhoz krediteket rendelt már az eddigi tanterv is, és a Főiskola eddig is elismerte a már megszerzett tudást. Gyakori félreértés és csalódottság abból alakult ki, hogy a jelentkezéskor nem sikerült egyértelmű tájékoztatást adni, illetve menet közben is változott a szakképesítésért járó plusz pontok száma.

A FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS ÁTALAKÍTÁSA

Az európai felsőoktatási térséghez történő csatlakozás, illetve a magyar felsőoktatás átalakulása során természetesen meg kellett vizsgálni a munkapiac elvárásait a felsőfokú szakképzéssel kapcsolatban is. Informális munkaerő-piaci prognózisok, valamint a nemzetközi tendenciák szerint várhatóan nő az igény olyan középiskolát végzett fiatalok iránt, akik viszonylag rövid képzési idő alatt szereztek olyan felsőfokú szakmai tudást, mely az azonnali, gyakorlati munkába álláshoz szükséges. Elsősorban a szolgáltató ágazatokban várnak ilyen munkaerőket.

A felsőfokú szakképzés átalakítása során tehát elsősorban nem az alapképzésbe való bejutást kell szem előtt tartani, hanem nagyobb figyelmet kell fordítani a munkapiacra azonnal alkalmazható, gyakorlati felkészítésre.

A felsőfokú szakképzésbe jelentkezők és a képzésben résztvevők száma az elmúlt években folyamatosan növekedett, ugyanakkor kevesebb volt, mint a rendelkezésre álló létszámkeret. Ennek egyik oka, hogy a jelentkezőknek nincs megfelelő információjuk a munkaerő-piaci keresletről, valamint jellemzően a másodlagos jelentkezési preferenciák érvényesültek. Emellett nem elhanyagolható szempont, hogy a felsőoktatási törvény a felsőfokú szakképzés folytatását hallgatói jogviszony mellett tanulói jogviszonyban is lehetővé teszi.

Tanulói jogviszonyban feleannyian tanulnak a felsőfokú szakképzésben, mint a felsőoktatásban. 2007-ben egyéb képzési területekkel ellentétben nem fog változni a felsőfokú szakképzésbe államilag támogatottan felvehetőek száma (12 500 fő), viszont az esetlegesen kitöltetlen helyeket nem lehet az alapképzésbe átmenteni, azok el fognak veszni a felsőoktatás számára. Mivel az államilag támogatott alapképzés létszáma csökkenni fog, a felsőfokú szakképzés államilag támogatott keretszáma viszont nem változik, a jövőben jelentősen megnőhet a felsőfokú szakképzésben tanulmányokat kezdő hallgatók száma.

DR. BRÁDEÁNNÉ GACS J., KÓSIK F.: FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS...

A Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Programja (HEFOP) keretében kerül sor a moduláris, átjárható és átlátható szakképzési szerkezet kialakítására és a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő szakképzési tartalmak meghatározására.

2006. április elsején új Országos Képzési Jegyzék (OKJ) lépett hatályba, mely a korábbi 807 szakmával szemben 416 szakképesítést és 440 rész-szakképesítést tartalmaz. Folyamatosan dolgozzák ki az új szakmai és vizsgakövetelményeket és képzési programokat. A régi OKJ szerinti képzés még addig indítható, amíg az adott szakképesítésre vonatkozó új rendszerű szakmai és vizsgakövetelmények és képzési programok meg nem jelentek.

A 21 szakmacsoport közül a 16.-ban (*Ügyvitel*) kapott helyet az *ügyviteli szakügyintéző* képzés, melynek egyik leágazása lesz a *gazdasági idegen nyelvi levelező* képzés. Az elméleti és a gyakorlati tárgyak aránya 30%, illetve 70% lesz.

A Külkereskedelmi Főiskolai Kar tervezi nemcsak keresztféléves képzések, hanem a 17. (kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció) szakmacsoportból három újabb képzés indítását is. Így reményeink szerint a jövőben *külgazdasági üzletkötőket, nemzetközi szállítmányozási és logisztikai szakembereket és reklámszervező szakmenedzsereket* is fogunk képezni. Mindegyik képesítés szakmai és vizsgakövetelményei megtalálhatók már munkaanyagként a Nemzeti Szakképzési Intézet honlapján. (www.nive.hu)

ÉS HOGY VÉLEKEDNEK MINDERRŐL A HALLGATÓK?

Megkérdeztük végzett hallatónk mintegy felét, illetve a jelenlegi két évfolyamra járókat, hogy mi indította őket erre a képzésre, mennyiben teljesültek elvárásaik és hogyan tudták hasznosítani a megszerzett képesítést, illetve milyen terveik vannak vele.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a legtöbben elégedettek voltak az oktatás színvonalával. Érdekesnek találták a tananyagot és naprakészen felkészültek a tanárokat.

Leginkább az igényes szaknyelvoktatás vonzotta őket, melynek szinte kivétel nélkül nagy hasznát veszik. A szakmai ismeretek mellett a képzés fő erősségeként értékelik a szakmai nyelvvizsgákra mintegy felkészítő nyelvi szigorlatokat. Sokan magasnak érzik a követelményeket, viszont ugyanazok sikerrel felvételiztek az alapképzésbe. Ha már az induláskor – bizonyos tanulmányi eredmény elérése esetén – beígért egyszerű átvétel helyett csak hét felvételi ponttal jutalmazzuk az alapképzésbe felvételizőket, továbbtanulás estén legalább a tanult tárgyak beszámításának örülnek a hallgatók.

Meglepően sokan tudják alkalmazni a tanultakat a munkaerő-piacon, igaz, általában tanulás mellett végzett munka során. Tapasztalataik a képesítés egyértelmű hasznosíthatóságát támasztják alá.

Úgy tűnik, mindegyiküknek igénye a továbbtanulás, sokan minden bizonnyal e két év során érnek meg, szoknak rá a rendszeres tanulásra, és kedvet is kapnak hozzá. Legtöbbjük karunkon tanul tovább, de van bölcsész is a végzettek között.

Hiányolták a nyelvi szintfelmérést és ennek alapján a kisebb létszámú nyelvi csoportokat. Ők nyilván nem gondolnak arra, hogy ennek anyagi okai vannak.

Többen igényelték volna jobb oktatásszervezést, egységesebb tájékoztatást az induláskor, egységesebb követelményeket a későbbiekben. Ők átfedéseket fedeztek fel a tananyagban, ami szerintük a tanári munka jobb összehangolásával elkerülhető lett volna. Azt hiszem, el kell fogadnunk ezeket a véleményeket, és jobban össze kell fognunk a jövőben a GIL-en tanító kollégákat, akik közül néhányan nem látják át eléggé ezt a viszonylag új képzési formát és nem ismerik annak jelentőségét.

Pedig a BGF széles kínálatának egyik gyöngyszeme mind a munkaadók, mind a hallgatók visszajelzései szerint érdemes a figyelmünkre és a továbbfejlesztésre.

* * *

DR. BRÁDEÁNNÉ GACS J., KÓSIK F.: FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS...

Miután előadásunk első részében felvázoltuk a BGF Külkereskedelmi Főiskolai Karán folyó felsőfokú szakképzés (GIL) jelentőségét, a folytatásban arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért tűnik mindenképpen szükségesnek, hogy a GIL képzés szaknyelvi moduljait – a hagyományos struktúra mellett – fokozatosan elektronikus tanulási platformra is helyezzük.

A BGF Külkereskedelmi Főiskolai Karának szaknyelvi műhelyeiben – így például a Német Tanszéki Osztályon is – munkatársaink közül egyre többen ismerik fel azokat a páratlan lehetőségeket, melyeket a modern információs és kommunikációs technológiák alkalmazása biztosít a szaknyelvoktatás területén. A multimédiás rendszerek fejlődése következtében olyan új tanulási-tanítási környezet jött létre, amely markánsan különbözik a hagyományos formától. E felismerésnek köszönhetően már korábban elkezdtük azt a munkát, melynek célja, hogy – az IKT nyújtotta előnyöket kihasználva – növelni tudjuk a szaknyelvoktatás hatásfokát. Kollégáink részben önképzésre támaszkodva, részben rendkívül hatékony külföldi tanulmányutak során ismerkedtek különböző e-learning koncepciókkal.

Az új szakmódszertani koncepciók kidolgozásánál mind az alapképzés, mind pedig a felsőfokú szakképzés (GIL) területén arra törekedtünk, ill. törekszünk, hogy meg tudjunk felelni azoknak a kihívásoknak, melyek részben a felsőoktatásban bekövetkezett drámai változásokból, részben az oktatás társadalmi feltételrendszerének igen jelentős változásaiból adódnak.

A (szaknyelv-)oktatás aktuális társadalmi kontextusának részletes elemzésétől most eltekintünk, annak csupán néhány elemét emeljük ki:

- a) A network jelleg megjelent a fejlett gazdasági, társadalmi és kommunikációs szervezetek rendszerében. Az alapvető társadalmi és gazdasági tevékenységek – mint például az oktatás – dinamikus működő globális hálózati rendszerekké alakulnak át. Az ilyen gazdaságot és társadalmakat információs és globálisnak nevezhetjük. Az információs jelző arra utal, hogy e rendszerek főszereplőinek versenyképessége jelentős mértékben függ az elektronikus információk hasznosításának gyorsaságától és hatékonyságától. A globális kifejezés pedig arra utal, hogy e rendszerek működtetése az információs technológiának köszönhetően gazdasági-társadalmi hálózatok szintjén realizálódik. Az ilyen feltételek között működő társadalomra a „Network Society” kifejezést használjuk, ami arra utal, hogy az új rendszerű gazdasági működés következtében új tér és idő kapcsolatok alakulnak ki.¹
- b) Az információs társadalmak működése olyan nehézségeket is eredményezhet azonban, amelyek kezelésére jelenleg még nem állnak rendelkezésre. Az információs társadalomban a tér és idő fogalma átértékelődik: egyszerre van jelen a hálózatok virtuális tere és a hálózatokat működtető vagy felhasználó emberek valós tere. Ez igen komoly zavarokhoz is vezethet, hiszen ebben a rendszerben két különböző tér és idő logikája ütközik. Ma már az is egyértelmű, hogy az információs társadalom működése információ-robbanáshoz, információ-túltermeléshez vezet, aminek az a sajátossága, hogy túlfogyasztásra ösztönöz. Társadalomkutatók egy csoportja szerint ezért helyesebb lenne az „információs” helyett az „adat- vagy hírdömping társadalom” kifejezést használni. Azt is fontos megjegyezni, hogy információs névezett társadalmunk előnyeit nem az információk mennyiségében kell keresni. Egy-egy információ valódi értéke az azt kísérő, ill. azt kiegészítő metakommunikációban teremődik meg. A strukturálatlan információk tömege nem garancia a tudás megszerzésére. Napjainkban túlzottan is elárasztanak bennünket az adatok, információk, és korántsem biztos, hogy ez ebben a formában hasznos számunkra. Nem az a segítség, hogy tetemes mennyiségű forrásból naphosszat böngészhetünk, hanem az, ha könnyen, gyorsan és biztonságosan juthatunk hozzá olyan ismeretekhez, melyek valójában megkönnyítik munkánkat. A ma használt kereső programok is még a mennyiségi szemléletre épülnek elsősorban. A minőségi információelmélet szükségessége egyébként már az 1960-as években megfogalmazódik a magyar tudománytörténetben.²

---

¹ V.ö.: Feketéné Silye M. (2002)

² V.ö.: Galvács L. (2005)

- c) Napjainkban egyszerre változik a társadalom felfogása az oktatással, a képzés tartalmával, formájával és célrendszerével kapcsolatban.³ Ebből számos új feladat adódik a szaknyelvi oktatás számára is. Egyik legsürgetőbb feladatunk, hogy az oktatás hagyományos értékeinek megőrzése mellett, olyan képzési koncepciókat és módszereket dolgozzunk ki, melyek segítik az intézmények, az oktatók és a hallgatók alkalmazkodását az új gazdasági-társadalmi igényekhez. Ha ez a megújulás elmarad, előfordulhat, hogy a változásokat külső erők kényszerítik ki szakmailag nem kívánt formában.⁴

Ha figyelembe vesszük ezeket a – részben kényszerítő – körülményeket, meg kell állapítanunk, hogy szaknyelvoktatásunk továbbfejlesztésénél megkerülhetetlen az elektronikus tanulás kérdésköre.

Térjünk most ki röviden az e-learning fogalmára. Az elektronikus tanulást sokan sokféleképpen próbálták már meg definiálni. Említsünk meg néhány általánosan elfogadott értelmezést:

- a) Az elektronikus tanulás kifejezés olyan oktatási formát jelöl, melynek célja az oktatás, a képzés hatékonyságának növelése. Ezen cél érdekében maximálisan felhasználja a modern kommunikációs és információs technológiák előnyeit.
- b) Az e-learning az információs és kommunikációs technikák átfogó, komplex, az oktatást támogató rendszere.
- c) Az e-learning olyan, számítógépes hálózaton elérhető, nyitott – tér- és időkorlátoktól független – képzési forma, amely a tananyagot és a tanulói forrásokat; a tutor-tanuló kommunikációt, valamint a számítógépes interaktív oktatászoftvert egységes keretrendszerbe foglalva, a tanuló számára hozzáférhetővé teszi.

Napjainkban már egyértelműen látszik, hogy az elektronikus tanulás igen jelentős mértékben kezdi átalakítani a tudáspiacot. Ez nyilván annak is köszönhető, hogy a tanulás ezen „új” dimenziója képes lehet arra, hogy új és kiegészítő választ adjon a fentebb tárgyalt új kihívásokra. A legfejlettebb gazdaságú országokban a digitális interaktív technológia már bebizonyította, hogy felhasználásával rendkívül rugalmas, személyre szabott tanulást lehet megvalósítani.⁵

Érdekes kérdés az e-learning és a távoktatás kapcsolatrendszere, amivel kapcsolatban itt csak azt emelnénk ki, hogy napjainkban a távoktatás kifejezés használóinak – talán nagyobbik köre – egyenlőségjelet tesz az e-learning és a távoktatás közé. A fogalomnak ez a tartalma – bár terjedőben van – erőteljes leszűkítést jelent. Az elektronikus tanulás fogalma sokkal tágabb, mint a távoktatás fogalma. Minden elektronikus eszközzel működtetett távoktatás nevezhető e-learningnek is, de nem minden e-learning távoktatás. A XX. század 60-as évei óta világszerte erőteljesen fejlődő óriási utat tett meg. Legfontosabb jellemzője és meghatározója a távolság ma is megmaradt. Alapvető távolságot jelent a tanuló és a tanító közötti tér- és időbeli távolság, de sok más – nem kevésbé fontos – (kulturális, szociális stb.) távolsági jellemzőt is ismerünk, amelyek legyőzésére a ma és a közeljövőben kifejlesztett új információs és kommunikációs technológiák valóban a legalkalmasabbak. A fenti megkülönböztetésre – mindazonáltal – csak néhány évig lesz esetleg szükségünk. Az internet mindennaposává válásával először a „távoktatás” fogalom, később pedig az „elektronikus” jelző tűnik/tűnhet majd el a szóhasználatból.⁶

Fontos ugyanakkor azt is hangsúlyozni, hogy az új technológiák által biztosított előnyök objektív értékelése nagy körültekintést igényel. Gondoljunk itt elsősorban azokra a véleményekre, melyek a „digitális csólátás” veszélyeire⁷ vagy a „legfantasztikusabb varázslatokba öltözött tanítógépek” korlátaira⁸ irányítják rá a figyelmet. Természetesen az idézett kutatók sem vonják kétségbe az információs és kommunikációs technológiák jótékony hatását, ám óvnak attól, hogy

---

³ V.ö.: Kerékgyártó L. (2006)

⁴ V.ö.: Feketéné Silye M. (2001)

⁵ V.ö.: Jones, W. (2004)

⁶ V.ö.: Kovács I. (2005)

⁷ V.ö.: Galvács L. (2005)

⁸ V.ö.: Bárdos J. (2000)

DR. BRÁDEÁNNÉ GACS J., KÓSIK F.: FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS...

---

ezek elemzésekor csak az – egyébként roppant látványos – műszaki-technológiai részletekre koncentrálnunk.

Az e-learning kutatói többsége egyetért abban is, hogy az elektronikus tanulás nem szoríthatja ki teljességgel az ún. osztálytermi képzést. Már számos – például távoktatási módszereket elemző – projekt bizonyította, hogy a hallgatók és az oktatók személyes találkozásai, konzultációi jelentős mértékben járulnak hozzá az oktatás hatékonyságához.

Az e-learning három területe már ma is elkülöníthetőnek látszik.⁹ Kezelhetjük teljes képzési rendszerként, képzést kiegészítő eszközként és önálló tanulási módként is.

- a) Az elektronikus tanulást önálló rendszernek tekinthetjük, amennyiben oktatási, képzési formaként működik. Ilyenek például az új technológiák felhasználását biztosító modern távoktatási rendszerek, azaz a távoktatási szervezetek, vagy az önállóan működő virtuális egyetemek, a konzorciumokban szervezett internetes vagy virtuális kampuszok stb. Ide lehet sorolni az összes – didaktikai szempontból zárt rendszerű – továbbképzési formát, akár munka mellett, akár munka helyett, azaz munkaidőben a munkahelyen történik, továbbá a tanfolyami és vállalati képzések sokaságát stb.
- b) Az e-learning önálló oktatási (tanítási és/vagy tanulási) eszközként kezelhető, amely optimálisan beilleszthető a jelenléti/osztálytermi oktatásba, ill. képzésbe. Például, ha internetes forrásokra összpontosított tanulási környezet felhasználására gondolunk, ahol fontos szerep jut az oktatói irányításnak. Erre főleg a felsőoktatásban illetve a szakképzésben találunk példákat. Az e-learning kiegészítheti az oktató munkáját, ha a tanuló egyéni tanulási szakaszait támogatja, ha a vizsgára való felkészülést gyakoroltatja a tanulóval, ha vizsgáztatás céljából készül, ha teljes tantárgyak vagy modulok oktatásának kivitelezésére alkalmazzuk és így illesztjük be egy nappali vagy tanfolyami képzés egészébe. Ezt az oktatási formát „blended learning” fogalommal is jelölhetjük.
- c) Az elektronikus tanulás harmadik fő felhasználási területe az önképzési eszközként történő felhasználás. Célja az önként vállalt egyéni tájékozódás, kutatás, tanulás. Maguk az eszközök nem oktatási, képzési céllal készülnek.

A KKKF GIL képzésének szaknyelvi moduljaiban e három terület közül elsődlegesen az e-learning önálló oktatási eszközként való alkalmazását szeretnénk fejleszteni. Ezzel persze megteremthetjük annak lehetőségét is, hogy a jelenlegi felsőfokú szakképzés szaknyelvi moduljait egy komplex e-learning rendszer keretében is fel tudjuk kínálni. A tervezett e-learning eszközszerrendszerek részletes bemutatásától – idő hiányában – sajnos el kell tekintünk, így mindössze néhány példát említünk:

- a tervezett keretrendszernek köszönhetően a hallgató még pontosabban látja a vele, ill. a választott szakmájával szemben támasztott hazai és nemzetközi követelményeket;
- a tanulás-felügyeleti rendszernek köszönhetően az oktató a legrövidebb időn belül képes reagálni a hallgatók egyéni tanulási szükségleteire;
- a hallgató folyamatos és rendkívül pontos visszajelzést kap tanulmányi előremeneteléről;
- felgyorsulhat és nyomon követhetővé válik a hallgatók és oktatók közti kommunikáció;
- nagyságrendekkel megnő az optimális autentikus idegen nyelvi környezet megteremtésének esélye;
- olyan idegen nyelvi részkompetenciák mesterszintű fejlesztésére nyílik lehetőség, mint pl. a ki-ejtés, a nyelvhelyesség, a szociokulturális háttérismeretek stb.

A korábban már említett Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEFOP) is tartalmazza azt a fontos célkitűzést, hogy a XXI. századi igényeknek megfelelő csúcstechnológia összehangolt alkalmazásával tegyük lehetővé a szakképzésben résztvevő fiatalok naprakész, korszerű ismereteinek bővítését.¹⁰ A program előtérbe helyezi az e-tanuláshoz szükséges tartalomfejlesztéseket.

---

⁹ V.ö.: Kovács I. (2005)

¹⁰ V.ö.: Szabó M. (2006)

DR. BRÁDEÁNNÉ GACS J., KÓSIK F.: FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS...

Ezért is tekintjük tanszékünk egyik legfontosabb feladatának, hogy a jelenlegi GIL szakos képzést kompatibilissé tegyük azzal az elektronikus tanulási rendszerrel, amely karunkon (KKFK) belátható időn belül bevezetésre kerül. A GIL szakképzés „digitalizálása” során feltétlen szeretnénk figyelembe venni a KVIFK e-learning, ill. a PSZFK távoktatás területén szerzett sokrétű tapasztalatait. Ezenkívül támaszkodni szeretnénk azoknak a hazai egyetemeknek/főiskoláknak (pl. BME, SZIE, EKF, GDF, stb.) a tapasztalataira is, melyek eredményeket tudnak felmutatni a hazai elektronikus oktatás, ill. távoktatás területén. Munkánkat jelentős mértékben segítheti az a tény is, hogy ezen az intézmények az elmúlt években fokozatosan megalkották az e-learning kurzusok és tananyagok hazai minőségbiztosítási rendszerét.¹¹

Noha a felsőoktatás egyre inkább élesedő versenyében napjainkban számos intézmény tesz komoly erőfeszítéseket elektronikus tanulási rendszerek kiépítése érdekében, az elektronikus tananyagok széleskörű elterjedéséről ma még nem beszélhetünk. Ezért is nagyon fontos, hogy karunk, ill. a BGF ne késlekedjen egy saját és lehetőleg mindhárom karon egységes e-learning keretrendszer ki-, ill. továbbfejlesztésében.

Örömmel számolunk be arról, hogy karunk vezetése is felismerte ezt a deficitet, s hozott létre nemrég egy olyan munkacsoportot, amely többek közt a KKFK egyes szervezeti egységeinél sporadikusan előforduló elektronikus tananyagfejlesztést hivatott összehangolni.

Az új információs, kommunikációs csatornák alkalmazása az oktatók szerepének kibővítéséhez, egyszersmind felértékelődéséhez vezet. Ha egy szaknyelvet oktató kollegina/kolléga napi rendszerességgel szeretne olyan elektronikus tananyagokat használni, melyek minden tekintetben megfelelnek a szakmai elvárásoknak, akkor megbízható médiainformatikai ismeretekkel is rendelkeznie kell. Képessé kell tenni tehát a nyelvoktató kollégákat is arra, hogy – a tanári önállóság jegyében – maguk is képesek legyen elektronikus, multimédiás tananyagok kifejlesztésére, ill. a már kész elektronikus tananyagok folyamatos frissítésére, bővítésére. Ez azért is rendkívül sürgető feladat, mivel jelenleg még nincs kellő számú és minőségű elektronikus tananyag Magyarországon. Az Európai Felsőoktatási Térség más országaiban készülő szaknyelvi tananyagok pedig sok esetben csak bizonyos átalakítás után válhatnak alkalmassá arra, hogy azokat a hazai oktatásba integrálhassuk. Tekintettel arra, hogy a KKFK dékánja – DR. HIDASI JUDIT professzor asszony – stratégiai jelentőséget tulajdonít az oktatói állomány médiainformatikai felkészültségének, karunkon jó esély mutatkozik arra, hogy a közeljövőben elkezdődjön a tanárok oktatástechnológiai továbbképzése. Ami az elektronikus tanulás hardver feltételeit illeti, a KKFK az elmúlt években jelentősnek mondható haladást ért el a számítástechnikai eszközállomány fejlesztésében. Ennek köszönhetően az elektronikus tananyagok széleskörű alkalmazása a GIL szakon rövid időn belül elkezdődhet. Az elektronikus oktatás zökkenőmentes lebonyolítása érdekében további fejlesztések szükségesek még a tanári infrastruktúra területén.

Összegzésként megfogalmazhatjuk tehát, hogy az elektronikus tanulási rendszer minél gyorsabb integrálása a Külkereskedelmi Karon már működő, ill. a jövőben tervezett felsőfokú szakképzésbe, rendkívül pozitív módon befolyásolhatja az oktatás színvonalát, aminek következtében főiskolánk tovább erősítheti megszerzett pozícióját a felsőfokú szakképzés területén. Nem elhanyagolható továbbá az a tény, hogy a felsőfokú szakképzés digitális aspektussal történő kiegészítése olyan fontos tapasztalatokat eredményezhet, amelyeket az alap-, ill. a majdani mesterképzés tartalmainak és módszereinek „digitalizálása” során ugyancsak célszerű lesz majd figyelembe venni.

KÖSZÖNET

Köszönetünket fejezzük ki KÁLMÁN LYDIA képzésvezetőnek, FINTÁNE KISS HAJNALKA ügyintézőnek és MIHÁLKA NÓRÁNAK, a Nemzeti Szakképzési Intézet koordinátorának segítő közreműködésükért.

---

¹¹ V.ö.: Forgó S./Hauser Z./Kis Tóth L. (2003)

DR. BRÁDEÁNNÉ GACS J., KÓSIK F.: FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS...

IRODALOM

2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról, 32.§.

BÁRDOS J. (2000): Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

FEKÉTÉNÉ SILYE MAGDOLNA (2001): Oktatásról és nyelvoktatásról napjaink gazdasági és társadalmi szükségletei tükrében. In: Agrártudományi Közlemények; Debrecen: Debreceni Egyetem, 2001/2.

FEKÉTÉNÉ SILYE MAGDOLNA (2002): Globalizáció, interkulturalitás, nyelvoktatás. I. In: Magyar Felsőoktatás. 2002/10.

FORGÓ SÁNDOR, HAUSER ZOLTÁN, KIS TÓTH LAJOS (2003): E-learning kurzusok és tananyagok minőségbiztosítási kérdései. In: Bólyai Szemle 2003. XII. évf. 2. szám.

Freistaat Sachsen, Sächsisches Staatsministerium für Kultus (2003): E-learning und Lernsoftware im Fremdsprachenunterricht unter besonderer Berücksichtigung der kaufmännischen Berufsschule – Handreichung, Dresden.

GALVÁCS L. (2005): Digitális csőlátás vagy az információs társadalom felkiáltójelei. In: eVilág 2005/12. pp. 24-28.

HORN MIKLÓS (2006): Paradigmaváltás a felsőfokú szakképzésben. In: Szakoktatás, 56.évf. 2006. 7. sz. 5-11.

JONES, WENDY (2004): Making e-Learning friendly: the BBC strategy. www.elearningeuropa.info

KÁLMÁN LYDIA docens, szakvezető összefoglaló leírása a GIL képzésről

KERÉKGYÁRTÓ LÁSZLÓ (2006): E-learning tananyagok alkalmazása a szakképzésben. In: Szakképzési Szemle. 2006/1.

KOVÁCS ILMA (2005): Kompetencia és a modern távoktatás. In: Lifelong learning és kompetencia tanulmánykötete [szerk.: KÁLMÁN ANIKÓ]; Debrecen: MELLearn Egyesület.

MIHÁLKA NÓRA: OKJ-2006. előadás, Győr, 2006. 09. 28.

MORVAYNÉ BAJAI ZSUZSANNA: Tanmenet a GIL I. évf. számára üzleti kommunikációból

Oktatási és Kulturális Minisztérium, felsőoktatási és tudományos szakállamtitkárság, Előterjesztés a 2006. augusztus 29-i miniszteri értekezletre.

RICHTER, REGINA (2002): Netzgestütztes Fremdsprachenlernen: Anwendungsbeispiele und Forschungsdesiderate. In: Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht [Online], 7(2) 14 pp. <http://zif.spz.tu-darmstadt.de/jg-07-2/beitrag/richter1.htm>

SZABÓ MIKLÓS (2006): E-Learning megoldás. In: Szakoktatás. 2006/4.